

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la respingerea, ca fiind inadmisibile, a cererilor de revizuire depuse de Nicolae Daniliuc, în interesele Nadejdei Borisova și Nadejda Borisova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Nadejda Borisova împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului moral cauzat în urma încălcării acestui drept și compensarea cheltuielilor suportate pentru restabilirea dreptului încălcat,

împotriva deciziei din 22 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție,

*(Dosarul nr. 2rh-48/24
NR. PIGD 2-19030642-01-2rh-20092024)*

În conformitate cu art. 447 lit. a) din Codul de procedură civilă sunt în drept să depună cerere de revizuire părțile și alți participanți la proces.

Revizuirea actului judecătoresc în conformitate cu prevederile art. 449 lit. b) și g) din Codul de procedură civilă

21 martie 2025

Copia corespunde originalului

Examinând în lipsa părților cererile de revizuire depuse Nicolae Daniliuc, în interesele Nadejdei Borisova și Nadejda Borisova,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 08 mai 2018, Nadejda Borisova a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului moral cauzat în urma încălcării acestui drept în mărime de 850 000 lei și compensarea cheltuielilor suportate pentru restabilirea dreptului încălcat pentru asistență juridică în cuantum de 10 000 lei.

2. Prin hotărârea din data de 09 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Nadejda Borisova.

3. Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 11 decembrie 2018 a respins apelul declarat de către Nadejda Borisova, a menținut hotărârea din data de 09 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

4. Împotriva deciziei instanței de apel, la data de 18 februarie 2019 a depus recurs Nadejda Borisova, reprezentată de avocatul Nicolae Daniliuc, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea cererii de chemare în judecată.

5. Prin decizia din 22 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de către Nadejda Borisova, reprezentată de avocatul Nicolae Daniliuc. S-a casat integral decizia din data de 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din data de 09 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani emise în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Nadejda Borisova împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului moral cauzat în urma încălcării acestui drept și compensarea cheltuielilor suportate pentru restabilirea dreptului încălcat și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a admis parțial acțiunea. S-a constatat încălcarea dreptului Nadejdei Borisova la judecare în termen rezonabil a cauzei. S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Nadejdei Borisova prejudiciul

moral cauzat în urma încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei în sumă de 30 000 lei, cheltuielile de judecată suportate pentru asistența juridică în mărime de 1 000 lei, în total 31 000 lei. În rest pretențiile Nadejdei Borisova s-au respins ca fiind neîntemeiate.

6. La 20 septembrie 2024, Nicolae Daniliuc, în interesele Nadejdei Borisova a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 22 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea acesteia, casarea integrală a deciziei, cu rejudecarea cauzei în fond a recursului.

7. Ulterior, la 17 februarie 2025, Nadejda Borisova a depus cerere, prin care a susținut cererea de revizuire depusă de Nicolae Daniliuc, solicitând admiterea cererii de revizuire, încasarea din bugetul de stat în beneficiul său suma de 36 000 euro cu titlu de prejudiciu moral și sumele de 30 000 lei, 1 500 euro cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistență juridică cauzat prin încălcarea de către statul Republica Moldova a drepturile sale garantate de art. 1, art. 6, art. 13, art. 41 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, ale art. 1 al Primului Protocol adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale pentru examinarea cererii de chemare în judecată din 02 februarie 2007 pe parcursul a mai mult de 18 ani zile de către instanțele de judecată naționale.

8. În susținerea cererii de revizuire Nadejda Borisova a invocat că decizia din 22 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție poate fi supusă revizuirii în temeiul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă.

9. A indicat că la 12 decembrie 2024, Curtea Europeană a drepturilor Omului prin hotărâre a constatat că Guvernul Republicii Moldova ia violat drepturile sale garantate de art. 1, 6, 13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

10. Revizuenta a menționat că Guvernul Republicii Moldova și-a asumat obligația față de Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin remediu intern, de a-i acorda o reparație echitabilă în speța dată în sensul art. 41 din Convenție. Consideră că pentru examinarea cererii de chemare în judecată din 02 februarie 2007 pe parcursul a mai mult de 18 ani ar constitui suma de 36 000 euro. În perioada 2007-2024, ia fost acordată o asistență juridică profesională și calitativă de către avocat. Astfel, o reparație echitabilă pentru acordarea asistenței juridice ar constitui suma de 30 000 lei și 1 500 euro conform bonului de plată.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

11. Art. 446 alin. (1) din Codul de procedură civilă indică că:

„Pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol.”

12. Art. 447 din Codul de procedură civilă indică că:

„Sunt în drept să depună cerere de revizuire:

a) părțile și alți participanți la proces;

13. Art. 449 din Codul de procedură civilă indică că:

Revizuirea se declară în cazul în care:

b) au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei;

g) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a informat Guvernul Republicii Moldova cu privire la depunerea unei cereri din care se deduce existența unui viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care ridică dubii temeinice privind corectitudinea soluției din hotărârea atacată.”

14. Art. 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă indică că:

„(1) Cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449, cu anexarea probelor ce le confirmă și a dovezii de plată a taxei de stat și/sau a taxei de timbru în mărimea prevăzută de [Legea taxei de stat nr. 213/2023](#).

15. Art. 452 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă indică că:

„Dacă examinarea cererii de revizuire este de competența Curții Supreme de Justiție sau a instanței de apel, ședințele se desfășoară fără înștiințarea participanților la proces. Dacă instanța care examinează cererea de revizuire consideră necesară prezența participanților la proces, aceasta dispune înștiințarea lor.”

16. Art. 75 alin/ (1) din Codul de procedură civilă indică că:

„(1) În proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat.”

17. Art. 80 alin. (7) din Codul de procedură civilă prevede că:

„(7) Împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă prin mandat.”

18. Art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă relevă că:

„(1) După ce examinează cererea de revizuire, instanța emite unul din următoarele acte de dispoziție:

a) încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

19. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a decis examinarea cererii de revizuire fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, întrucât argumentele expuse în cererea de revizuire au fost formulate cu suficientă precizie și claritate, pentru a permite instanței examinarea acesteia.

20. Analizând materialele cauzei deduse judecării, în coroborare cu cadrul normativ pertinent enunțat la paragraful 12 din prezenta încheiere, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de revizuire depusă de Nicolae Daniliuc, în interesele Nadejdei Borisova, urmează a fi respinsă, ca fiind inadmisibilă, din considerentele ce succed.

21. La caz se constată că prezenta cerere de revizuire este declarată de către Nicolae Daniliuc, în interesele Nadejdei Borisova, care după cum se indică în cererea de revizuire reprezintă interesele și înaintează prezenta cerere în calitate de avocat BAA „Conex”, în materialele cauzei fiind anexat mandate Seria MA nr. 1132855 din 08 mi 2018.

22. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că prin hotărârea nr. 11-01/26 iulie 2024 privind încetarea activității de avocat a Uniunii Avocaților din Republica Moldova s-a dispus consemnarea în Lista avocaților care au dreptul de a exercita profesia de avocat în temeiul art. 14 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură, încetarea activității avocatului Nicolae Daniliuc (licența nr. 1991 din 10 decembrie 2010 începând cu data de 16 iulie 2024.

23. Dat fiind cele relatate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de revizuire depusă de către Nicolae Daniliuc, în interesele Nadejdei Borisova urmează a fi respinsă ca fiind inadmisibilă, or, aceasta a fost depusă de către o persoană care nu este în drept să o depună în situația în care legislația în vigoare expres reglementează că reprezentantul Nadejdei Borisova trebuie să dețină împuternicirea de reprezentare în judecată dreptul de a exercita în numele său toate actele procedurale. La caz, o asemenea împuternicire nu există.

24. În acest context, instanța de revizuire reține că o eventuală admitere a cererii de revizuire depusă de către Nicolae Daniliuc, în interesele Nadejdei Borisova, în lipsa unor împuterniciri legale, ar însemna încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil garantate de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

25. Din considerentele menționate și având în vedere că cererea de revizuire a fost depusă de o persoană care nu este în drept să o depună, și anume de către Nicolae Daniliuc, în interesele Nadejdei Borisova, Completul

de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia respingerii acesteia ca fiind inadmisibilă.

26. Studiind actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge cererea de revizuire depusă de Nadejda Borisova, ca inadmisibilă.

27. Instanța de revizuire constată că revizuenta ca temei de revizuire a învederat scrisoarea Curții Europene a Drepturilor Omului din 03 noiembrie 2023, prin care s-a informat Nicolae Daniliuc că a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă în cauza pentintă nr. 37190/2019 împotriva Republicii Moldova, în temeiul cererii Nadejdei Borisova adresată Curții Europene a Drepturilor Omului la 01 iulie 2019 pe faptul încălcării dreptului la examinare în termen legal a cererii de chemare în judecată din 02 februarie 2007, repararea prejudiciului material și moral, cauzat prin încălcarea dreptului la examinare în termen legal a cererii de chemare în judecată din 02 februarie 2007.

28. În motivarea cererii de revizuire, Nadejda Borisova, a invocat prevederile art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a informat Guvernul Republicii Moldova cu privire la depunerea unei cereri din care se deduce existența unui viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care ridică dubii temeinice privind corectitudinea soluției din hotărârea atacată (modificat prin Legea nr. 224/2024, în vigoare din 16 august 2024).

29. Scopul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă este de a facilita soluționarea amiabilă a unei cauze aflate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului. Soluționarea amiabilă a cauzelor aflate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului este reglementată de art. 11 al Legii cu privire la Agentul guvernamental (nr. 151/2015).

30. Art. 11 al Legii cu privire la Agentul guvernamental nu condiționează reglementarea amiabilă de admiterea cererilor de revizuire. Conținutul acordului de reglementare amiabilă este convenit între Agentul guvernamental și reclamant. Agentul guvernamental poate conveni asupra recunoașterii violării Convenției Europene pentru Drepturile Omului și include în acordul de reglementare amiabilă clauze cu privire la orice despăgubiri. Cu adevărat, Agentul guvernamental a reglementat numeroase cauze în care a recunoscut violarea Convenției cauzată prin hotărâri judecătorești și a acordat compensații fără a solicita revizuirea hotărârilor judecătorești pe care le considera că încalcă drepturile omului (a se vedea deciziile *Cucoș v. Moldova*, 2022; *Chiosa v. Moldova*, 2023; *Dorogoi c. Moldovei*, 2023).

31. Având în vedere scopul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire în temeiul acestei norme poate fi admisă doar dacă, fără admiterea cererii de revizuire, reclamantul în procedura CEDO nu poate fi remediat pe deplin. În caz contrar, cererea de revizuire va avea doar efectul de prelungire eventuală a procedurilor CEDO, însă asemenea situații nu pot fi admise.

32. Completul notează că Guvernul a prezentat Curții o declarație unilaterală, recunoscând durata excesivă a procedurilor civile și lipsa unui remediu efectiv în această privință, invitând Curtea să radieze cererea de pe rol. Totodată, Guvernul s-a oferit să achite reclamantei 1 500 euro pentru prejudiciu moral și 250 euro pentru costuri și cheltuieli.

33. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a examinat cererea depusă de Nadejda Borisova vs Republica Moldova (nr. 37190/19) și prin decizia din 12 decembrie 2024 a radiat partea din cerere referitoare la durata excesivă a procedurilor, în conformitate cu Articolul 37 § 1 litera c) din Convenția, având în vedere consecințele în declarația Guvernului, precum și cuantumul compensației propuse (care este în conformitate cu sumele acordate în cauze similare). Cu privire la plângerea Nadejdei Borisova referitoare la lipsa de imparțialitate și independență a instanțelor naționale, Curtea a constatat că, în ipoteza epuizării căilor de atac interne, faptele denunțate nu probează nici o încălcare a drepturilor garantate de Convenție sau Protocoalele sale. Astfel, cererea a fost considerată vădit nefondată și respinsă conform art. 33 §§ 3 a) și 4 din Convenție.

34. Drept consecință, admiterea cererii de revizuire și reluarea procedurii de recurs nu poate oferi niciun remediu efectiv Nataliei Borisova, ori Guvernul s-a oferit să achite reclamantei 1 500 euro pentru prejudiciu moral și 250 euro pentru costuri și cheltuieli.

35. Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că cererea de revizuire depusă de Nadejda Borisova împotriva deciziei din 22 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție, urmează a fi respinsă ca fiind inadmisibilă.

36. În conformitate cu art. 270, art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge, ca fiind inadmisibilă, cererea de revizuire depusă de Nicolae Daniliuc, în interesele Nadejdei Borisova, împotriva deciziei din 22 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție .

Respinge, ca fiind inadmisibilă, cererea de revizuire depusă de Nadejdei Borisova, împotriva deciziei din 22 mai 2019 a Curții Supreme de

Justiție, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Nadejda Borisova împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului moral cauzat în urma încălcării acestui drept și compensarea cheltuielilor suportate pentru restabilirea dreptului încălcat.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă